

Norsk
Arbeidsmands-
forbund

BERETNING

1926

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

BERETNING
OM
FORBUNDETS VIRKSOMHET
1926

VED
JOH.S M. P. ØDEGAARD OG J. EIKEFJORD

TRYKT I ARBEIDERNE AKTIETRYKKERI — OSLO 1927

Innledning.

Året 1926 var et kampens år. Arbeidsgiverne var fra årets begynnelse av innstillet på kamp mot arbeidernes lønninger. Så snart tiden var inne til at overenskomstene kunne opsies, så innløp opsigelsene slag i slag.

For de arbeidsgrupper som nu er tilsluttet Arbeidsmandsforbundet, var det tariffrevisjoner over hele linjen. Man begynte med Statens anlegg, og der blev lønnsreduksjonen fastsatt til kr. 0.25 pr. time. Arbeiderne godkjente meglingsforslaget.

For bergverkenes vedkommende blev kampen hårdere, idet man ikke kom til nogen enighet ved forhandlingene mellom partene og heller ikke i meglingen for Riksmeglingsmannen. Man fikk da opnevnt en meglingsnevnd, som bestod av Riksmeglingsmannen, advokat Valentin Voss, og advokatene J. Bredal og J. M. Lund.

Meglingsnevnden fremla sitt første forslag den 16 april, og dette gikk ut på en reduksjon av kr. 0.15 pr. time for alle minstelønnsseter og for timelønningenes vedkommende kr. 0.15 pluss 10 pct. av det derefter fremkomne for alle time- og individuelle lønninger. Normallønnssetene redusertes med kr. 0.25 pr. time. Dertil inneholdt forslaget en bestemmelse om regulering av lønningene i august på basis av de forandringer som indekstallet for leveomkostningene har undergått, forsåvidt forandringen var mere enn 10 points enten op eller ned.

Utgangspunktet for beregningen for indeksreguleringen var indekstallet for mars måned, 225. For august var indekstallet 219 points. Forandringen var således ikke mere enn 6 points og berettiget derfor ikke til nogen forandring i lønnsbestemmelsene.

Som nevnt blev meglingsnevndens første forslag forkastet av arbeiderne, og arbeidsstans inntrådte den 24 april og varte til 14 juni, da det viste sig at meglingsnevndens annet forslag blev godkjent av flertallet blandt arbeiderne, som omfattedes av meglingsnevndens forslag.

Det nye forslag var uforandret hvad angikk selve lønnsreduksjonen, men bestemmelsen om indeksregulering i august var uttatt, men til gjengjeld var

overenskomstens varighet fastsatt til 31 januar 1927, så utløpstiden blev to måneder tidligere enn hvad tilfelle har vært de senere år, da utløpstiden har vært 31 mars.

De anslag som arbeidsgiverne rettet mot ferien og en del av de andre bestemmelser i overenskomsten blev avvist, så disse opprettholdes uforandret. Forslagene i sin helhet er inntatt i beretningen under de forskjellige avsnitt.

Foruten tariffrevisjonen for de to hovedgrupper av forbundets medlemmer var det tariffrevisjon for flere enkeltstående virksomheter, som er kortelig omtalt nedenfor.

Året 1926 var et hårdt år også med hensyn til arbeidsledigheten, og herom beretter Landsorganisasjonens statistiske kontor følgende:

De vanskeligheter som kronestigningen har bragt over vårt næringsliv, fremgår av bevegelsen i arbeidsledighetstallene i det forløpne år. Allerede ved årets begynnelse var antallet av arbeidsledige foruroligende stort sammenlignet med tidligere år. Ledige fagforeningsmedlemmer (utregnet i procent av medlemstallet for 10 fagforbund) var 25.5 pct. i januar og i april 26.0 pct. De siste opgaver vi har gjelder oktober måned som viser 24.4 pct. ledige (De tilsvarende tall for året forut var: januar 11.9 pct., april 10.2 pct. og oktober 16.4 pct.) Ledigheten blandt fagforeningsmedlemmer har i 1926 vært større enn nogensinne — selv krisen 1921—22 kan ikke opvise så høie procenttall hele året igjennem. I betraktning av at enkelte industrier kan opvise bra virksomhet med endog øket produksjon i 1926, må man ikke ta disse mørke tall som et absolutt uttrykk for situasjonen i *hele* industrien. Enkelte store industriforbund som Papirindustriarbeiderforbundet, Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet og Kjemisk Industriarbeiderforbundet er ikke med. Av disse har særlig papirindustrien hatt ganske god beskjefte de siste år, men for de 10 forbund statistikken omfatter, er uten tvil situasjonen så mørk som tallene gir uttrykk for. Ledigheten blandt jern- og metallarbeiderne var således i januar 17.7 pct. og i oktober 28.7 pct. Blandt bygningsarbeiderne i januar 33.6 pct. og i oktober 28.3 pct.

Situasjonsrapportene fra arbeidsformidlingsinspektoret viser samme bevegelse som fagforeningstallene. Tallene er her våren 1926 lavere enn våren 1921, men høiere enn 1921 utover høsten. Pr. 15 januar 1926 var disse tall oppe i ca. 45 500 (den kjente ledighet ved 48 arbeidskontorer + 60 pct. + nødsarbeide som da utgjorde ca. 9 500). Utover sommeren viser tallene litt bedring som følge av sesongen. Pr. 15 desember er tallene oppe i 51 000 ledige (ca. 6 100 nødsarbeidere tillagt).

Anslått arbeidsledighet i hele riket.
Overskuddet ved 48 arbeidskontorer tillagt 60 pct.
(Nødsarbeide medregnet.)

Måned	1921	1922	1923	1924	1925	1926
Januar	24 000	68 300	44 900	29 000	28 600	46 000
Februar	32 000	69 000	43 500	29 100	29 700	49 900
Mars	38 000	66 200	39 200	28 500	27 600	46 000
April	40 000	61 000	33 200	26 700	24 500	43 000
Mai	38 000	47 600	27 200	21 100	20 300	37 000
Juni	45 000	42 000	21 000	15 400	18 000	33 000
Juli	37 000	34 500	17 000	12 700	15 700	28 000
August	37 000	31 300	17 500	13 000	18 400	28 500
September	37 000	33 600	20 400	15 400	21 700	34 200
Oktober	44 000	36 200	23 500	18 400	30 000	39 800
November	50 000	37 900	27 600	24 600	40 000	48 600
Desember	57 000	38 600	28 700	26 700	45 500	51 000
Årsgj.sn. ca	39 900	47 200	28 600	21 700	26 600	40 400

I nødsarbeide.

(Medregnet i tabellen ovenfor.)

Måned	1921	1922	1923	1924	1925	1926
Januar	2 000	21 000	15 000	10 000	7 000	10 100
Februar	5 000	22 000	16 300	9 000	7 000	12 500
Mars	8 000	21 300	16 600	9 000	7 000	12 200
April	10 000	18 000	13 900	9 000	7 000	8 200
Mai	10 000	13 600	12 400	8 000	4 000	4 300
Juni	9 000	15 000	9 800	6 000	3 000	3 400
Juli	9 000	13 500	8 900	5 000	2 600	2 800
August	10 000	12 400	8 000	5 000	2 500	2 800
September	11 000	12 800	7 000	4 000	3 000	2 800
Oktober	14 000	12 500	8 000	4 000	5 000	2 800
November	17 300	12 300	9 000	5 000	7 000	3 600
Desember	18 000	12 000	9 000	6 000	9 500	6 100
Årsgj.sn. ca	10 300	15 500	11 200	6 700	5 400	6 000

Av denne statistiske oversikt fremgår, at man i 1926 har vært hjemsoekt av en her i landet tidligere ukjent arbeidsledighet.

For de arbeidsgrupper som er tilsluttet Arbeidsmandsforbundet har den gjort sig sterkest gjeldende for anleggsarbeiderne, og grunnen hertil er de stadige avknappinger i de av Stortinget vedtatte anleggsbudgetter.

Arbeiderantallet i bergverksindustrien har holdt sig i alt vesentlig på samme høide som foregående år.

Vi henviser til de efterfølgende avsnitt, hvor hver enkelt sak omtales.

Indekstallet for 1926, efter Det Statistiske Centralbyrås opgaver, viser følgende:

Januar	232 points.
Februar	230 "
Mars	225 "
April	221 "
Mai	220 "
Juni	218 "
Juli	220 "
August	219 "
September	217 "
Oktober	218 "
November	217 "
Desember	213 "

Hovedstyret.

I året 1926 har hovedstyret bestått av følgende: Joh.s M. P. Ødegaard, J. Eikefjord, Hans Røste, Anton Granrud, Lars Løkkebø, Konrad Karlsen, Kristian Moljord, Konrad Botten, Aksel Selboe, Albert Karlsen, Kr. Henriksen, Magnus Magnussen og Karlot Knøsberg.

Hovedstyret har i årets løp avholdt 2 møter i tiden 26 februar til 2 mars og 19 til 23 september.

Forretningsutvalget.

Forretningsutvalget har bestått av følgende: Joh.s M. P. Ødegaard, J. Eikefjord, Hans Røste, Anton Granrud og Lars Løkkebø.

Forretningsutvalget har i årets løp avholdt 27 møter og behandlet 92 lønns- og tvistesaker samt 85 saker vedrørende indre organisasjonsspørsmål.

Hovedkontoret.

I årets løp er innkommet til hovedkontoret 1552 almindelige brev, 1794 bankobrev og anvisninger.

I samme tidsrum er avsendt 3 682 almindelige brev, 329 bankobrev og anvisninger, 301 telegrammer og 1 564 trykksaker og pakker. Kvartalsrapporten „Arbeidsmanden“ er utkommet med et gjennomsnittlig opplag av 6 700.

Forbundets medlemsantall og antall foreninger.

Det gjennomsnittlige antall medlemmer i året har vært 5 346. Ved årets utgang var antallet av avdelinger 120. I årets løp er 30 foreninger nedlagt og er det tilsluttet 12.

Det internasjonale samarbeide.

Den 29 juni og følgende dager avholdt Den internasjonale Fabrikksarbeiderføderasjon sin 3. kongress etter reorganiseringen etter krigen. Reorganiseringen fant sted i 1919. Kongressen holdtes i Folkets Hus, Jagtvej, København. Som Norsk Arbeidsmandsforbunds representanter møtte A. Ahlstrand og Joh.s M. P. Ødegaard.

Med hensyn til de på kongressens dagsorden opsatte saker henvises ti „Arbeidsmanden“ nr. 3 for 1926.

Som Skandinaviens representant i Eksekutivkomitéen valgtes Janne Jønsson, Svensk Grov- og Fabrikksarb.forb., med Robert Nielsen, Dansk Arbeidsmandsforbund, som varamann.

De skandinaviske forbindelser.

I forbindelse med Grov- og Fabrikkarbeider-Internasjonalens kongress i København den 29 juni og følgende dager avholdtes møte i Den skandinaviske Gjensidighetskomité på Dansk Arbeidsmandsforbunds kontor. Samtlige komitéens medlemmer var til stede. For Norsk Arbeidsmandsforbund møtte A. Ahlstrand og Joh.s M. P. Ødegaard.

Møtet behandlet en del indre organisasjonsanliggender, deriblandt den økonomiske understøttelse under konflikter.

Likeledes behandledes spørsmålet om Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds optagelse i den skandinaviske sammenslutning. Møtet enedes om å anbefale for de respektive forbund at Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund blir optatt som medlem.

Agitasjonen.

I årets løp er der til agitasjon anvendt kr. 4 416.30, herav er det vesentlige beløp bevilget til stedlige styrer, foreninger og dertil forskjellige personer som har utført agitasjon etter oppdrag av forbundet. Restbeløpet faller på den agitasjon forbundets tillitsmenn har utført i forbindelse med foretatte reiser.

Tariffrevisjonen.

Bergverksindustrien. — Fellesoverenskomsten.

Fellesoverenskomsten i bergverksindustrien utløp etter forutgående oppsigelse fra Arbeidsgiverforeningens side den 31 mars og har da vært gjeldende siden 25 juli 1925.

Forhandlingene mellom partene blev optatt 3 mars, hvor arbeidsgiverne fremla sine krav og gav en omfattende begrunnelse herfor. Begrunnelsen var kort og godt den, at det var de økonomiske forhold industrien befant sig i som nødvendiggjorde de stillede krav, Industrien måtte skaffes „lettelse“ i utgiftene.

Den lønnsreduksjon som krevdes representerte gjennomsnittlig ca. 25 pct., dernæst krevdes reduksjon i feriedagens antall — fra 8 til 6 dager. Videre at bestemmelsen for overtidsarbeide skulde reduseres, så det var lettere adgang for arbeidsgiverne å benytte overtidsarbeide og dermed i nogen grad senke verdien av 8 timers dagen.

Hvad lønningene angikk blev det opplyst, at etter arbeidsgivernes statistikk var den gjennomsnittlige fortjeneste kr. 1.76 pr. time for alle mannlige arbeidere i alderen 19 til 60 år.

Fra arbeidernes side blev det også stillet en del krav, som gikk ut på en nærmere utformning av enkelte av overenskomstens tidligere bestemmelser. Likeledes krevdes forbedring av feriebestemmelsene, spesielt en gunstigere optjeningstid og forlengelse av ferien fra 8—12 dager.

Allerede tirsdag 4 mars avsluttedes forhandlingene som resultatløse, idet arbeidsgiverne på den ene side og arbeidernes representanter på den annen side erklærte kravene uakseptable.

Den 5 mars sendte Bergverkenes Landssammenslutning meddelelse til Riksmeglingsmannen om at de allerede samme dag ved opslag på arbeidsplassene hadde opsagt arbeiderne til fratredelse den 31 mars ved den ordinære arbeidstids slutt.

Opsigelsen omfattet, etter arbeidsgivernes opplysninger, 2300 mann.

I skrivelse av 6 mars nedla Riksmeglingsmannen forbud mot arbeidsstans, og den 10 mars blev meglingsforhandlingen optatt for bergverksindustrien.

Meglingsforhandlingene blev av ganske kort varighet, idet det viste sig at arbeidsgiverne oprettholdt sine krav praktisk talt uforandret, og arbeidernes representanter kunde under ingen omstendighet yde sin medvirken til gjennomførelse av de i alle henseender urimelige krav.

Meglingsmannen henstillet imidlertid til partene å tre sammen til nye forhandlinger for om mulig å rydde av veien nogen av de spørsmål som partene på hver side hadde stillet krav om forandringer i.

Partene trådte etter denne henstilling atter sammen til møte fredag 11 mars, men avsluttedes også disse forhandlinger uten at enighet var oppnådd på noget punkt.

Nyt meglingsmøte avholdtes 26 mars, men heller ikke dette møte bragte nogen endring i situasjonen.

Ifølge lov om arbeidstvister skal Riksmeglingsmannen avgi innberetning til Regjeringen, såfremt der ikke oppnåes en ordning ved meglingsforhandling i en konflikt som kan antas å ha samfundsmessige interesser. I dette tilfelle var lovens forutsetninger til stede, og Riksmeglingsmannen inngav sin beretning til Regjeringen, hvilket resulterte i at Regjeringen rettet forespørsel til begge parter om de vilde yde sin medvirken til meglingsforhandling for et meglingsråd (meglingsnevnd).

Hertil gav begge parter bekreftende svar, og Regjeringen opnevnte som meglingsnevnd følgende: Riksmeglingsmannen, advokat Valentin Voss, advokatene J. M. Lund og Johan Bredal.

Første møte for nevnden avholdtes torsdag 1 april og avsluttedes 16 april, da nevnden fremsatte forslag til løsning av konflikten.

For bergverksindustrien var forslaget sålydende:

Den nuværende overenskomst vedtas som tariffavtale med følgende endringer:

III.

1. A/S Sydvaranger utgår.
2. a. *Arbeide under dagen.*

	Minstelønn	
	i akkord.	i dagarb.
1. <i>Skakthuggere.</i>		
a. De første 12 måneder	kr. 1.05	kr. 1.25
b. Fullt utlærte	" 1.15	" 1.35
2. <i>Øvrige arbeidere</i>	" 1.05	" 1.25
b. <i>Arbeide i dagen.</i>		
1. Mannlige arbeidere	" 0.95	" 1.15
2. Kvinner	" 0.60	" 0.80
c. <i>Spesialarbeidere.</i>		
Lokomotivførere, heis- og kompressorkjørere samt skinneleggere	" 1.05	" 1.30
3. <i>Fagarbeidere m. v.</i>		
a. <i>Minstelønn.</i>		
1. Jern- og metallarbeidere, snekkere, elektrikere, borsmeder, tømmermenn og malere	" 1.20	
2. Hjelpearbeidere	" 1.05	
b. <i>Normallønn.</i>		
(Gjelder kun for de bergverk hvor der tidligere har vært normallønn.)		
1. Snekkere og tømmermenn	" 1.50	
2. Malere	" 1.50	
c. <i>Læregutter.</i>		
Den laveste lønn for læregutter settes til 45 øre pr. time stigende efter følgende skala:		
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 halvår		
45, 50, 55, 60, 65, 70, 75, 85, 95, 105 øre pr. time.		
3. <i>Sulitjelma.</i>		
d. Normallønn for reparatører og smørere i vaskehus og skeideri	kr. 1.55	pr. time
e. Normallønn for smeder, reparatører og rørleggere ved grubene samt reparatører og maskinister ved Finneid maskinhus	" 1.50	—
Hjelpearbeidere for disse og ved Moen betales en normallønn av	" 1.25	—

4. *Særbestemmelser.*

For Fosdalen og Meløyvær betales i ventetid kr. 1.15 pr. time.

5. *Utløpstid.*

Denne tariff gjelder til 1 april 1927 og videre et år ad gangen, med mindre den skriftlig opsies fra en av partene med en måneds forutg. varsel.

Hvis imidlertid Det Statistiske Centralbyrås indekstall for leveomkostningene i august dette år viser en stigning eller et fall av minst 10 points sammenlignet med mars dette år har en av partene — arbeiderne i tilfelle av stigning og arbeidsgiverne i tilfelle av fall — adgang til å begjære forhandlinger om en til indeksforandringen svarende regulering av tariffens lønnsbestemmelser (alle lønninger og lønnsatser).

Leder disse forhandlinger ikke til enighet, kan den av partene som har forlangt revisjon straks foreta arbeidsoppsigelse i hensikt å regulere tariffens *lønnsbestemmelser* på fritt grunnlag.

Oslo den 16 april 1926.

Johan Bredal. Valentin Voss. J. M. Lund.

Avstemningsresultatet skulde foreligge innen 23 april, idet meglingsnevnden nevnte dag skulde ha underretning om hvorvidt forslaget var vedtatt eller forkastet. Forslagene blev forkastet for samtlige industriers vedkommende, for bergverksindustrien med 612 stemmers overvekt.

Efter dette resultat inntrådte lockouten ved den ordinære arbeidstids slutt lørdag 24 april.

Ifølge lov om arbeidstvister skal meglingsinstitusjonen efter 4 ukers forløp sammenkalle partene til nye forhandlinger, og efter innkallelse fra meglingsnevnden sammentrådte representanter for partene til nye forhandlinger den 26 mai. Meglingen pågikk til *31 mai*, da nevnden fremsatte nytt forslag til konfliktens løsning.

Dette forslag var i sin helhet sålydende:

Under de fornyede forhandlinger for meglingsnevnden er partenes representanter blitt enige om å forelegge og å anbefale sine mandanter å vedta meglingsnevndens forslag av 16 april dette år med visse nærmere bestemte endringer og overensstemmende hermed fremsetter nevnden følgende nye *forslag*:

Jernindustrien, tekstilindustrien, skotøifabrikkene og bergverkene.

Tariffavtalene utløper 31 januar 1927 uten forutgående opsigelse. Adgangen til regulering av lønnsbestemmelsene i tariffperioden bortfaller. For øvrig overensstemmende med meglingsnevndens forslag av 16 april 1926.

Protokolltilførsler:

Jernindustrien, tekstilindustrien, skotøifabrikkene og bergverkene.

Begge parter forhandlere er enige om følgende:

I.

Under forutsetning av at det ved bedriftene melder sig et for rasjonell drift tilstrekkelig antall arbeidere vil arbeidet bli satt i gang senest 2 dager efter forslagens vedtagelse og vil arbeiderne bli gjeninntatt i sine plasser såfremt de melder sig innen en uke efter forslagens vedtagelse.

Ved de bedrifter som ikke straks kan gjenopta virksomheten, skal de tidligere arbeidere ha fortrinsrett til gjeninntagelse i 6 uker efter arbeidets gjenoptagelse ved vedkommende bedrift.

Ved bedrifter som straks kan settes i gang, men ikke i samme utstrekning som før arbeidsstansen, blir arbeidet å opta på den måte at det, hvis teknisk mulig, fordeles på de arbeidere som var i arbeide ved stansens inntreden.

II.

Den omstendighet at man ved denne leilighet har fastsatt en utløpstid pr. 31 januar 1927 innebærer ikke nogen tilslutning til en forandring av den hittil gjeldende utløpstid for tariffene pr. 31 mars 1926 og kan således ikke påberopes som presedens for en fremtidig utløpstid for tariffavtalene pr. 1 feb.

Den forandring det nye forslag inneholder, sett i forhold til forslaget av 16 april, er den at indeksreguleringen i august bortfaller og at utløpstiden er fastsatt til 31 januar i stedet for 31 mars.

Da avstemningsresultatet forelå viste det sig at det for bergverkens vedkommende var avgitt 132 stemmer for og 222 stemmer imot forslaget. Det var således forkastet med 90 stemmers overvekt.

Avstemningsresultatet for samtlige industrier som var underlagt samme megling viste at nevndens forslag var vedtatt med 4431 mot 3759 stemmer, altså med 672 stemmers flertall, og fellesresultatet var det avgjørende.

I møte for meglingsnevnden den 9 juni blev forslagene erklært vedtatt fra begge parter.

Arbeidets gjenoptagelse blev iverksatt straks, og ifølge erklæring fra Bergverkens Landssammenslutning skulde samtlige arbeidere gjeninntas.

Lockouten var hermed avsluttet efter å ha pågått i 7 uker.

For *Sulitjelmas* vedkommende blev det allerede *5 mai* optatt forhandlinger på stedet efter initiativ fra verkets direktør.

Direktøren gjorde henvendelse til samorganisasjonens forhandlingskomité om å møte til konferanse neste dag for å drøfte muligheten for igangsettelse

av transporten fra centrallageret i Sandnes til utskibningsstedet Finneidet. Forbundets formann, som for nærværende var i Sulitjelma, deltok i konferansen.

Verkets direktør opplyste at ca. 75 000 tonns kis lå lagret på Sandnes, og det var av avgjørende betydning å få lageret flyttet derfra til Finneidet. Dersom arbeiderne kunde gå med på at dette arbeide blev igangsatt, så skulde lønsvilkårene for dette arbeide være i overensstemmelse med de gamle lønninger, og verket skulde forplikte sig til ikke å foreta nogen utskibning så lenge lockouten varte.

Verkets direktør anførte videre, at dersom konflikten blev av nogen lang varighet vilde det medføre at man ikke rakk å transportere det store lager til Finneidet på den tid av året som transporten kunde holdes gående. Dette vilde igjen medføre at arbeidsstyrken blev innskrenket til vinteren, da selskapet ikke hadde interesse av å frembringe større produksjon enn det var utsikt til å omsette etterhvert.

Direktøren bemerket videre at han ikke ønsket spørsmålet forelagt arbeiderne til behandling og avgjørelse førenn han hadde innhentet den nødvendige bemyndigelse fra selskapets direksjon i Gøteborg og Arbeidsgiverforeningen.

Næste dag, torsdag *6 mai*, blev man innkalt til ny konferanse med direktøren. Herunder fremla han telegram fra verkets hovedkontor i Gøteborg, hvorav fremgikk at man måtte søke å få en ordning som muliggjorde at eksporten blev satt i gang så snart man fikk kisen frem til Finneidet, dette av den grunn at verkets kisavtagere krevde sine bestillinger effektivt. I motsatt fall vilde de annullere sine bestillinger. Under disse omstendigheter hadde ikke bedriften nogen interesse av å få flyttet kislageret fra Sandnes til Finneidet, men forespurte om arbeiderne kunde medvirke til en ordning som gjorde det mulig å igangsette eksporten.

Til løsning av spørsmålet fremsatte direktøren forslag i to alternativer, nemlig følgende:

1. Kistransporten og skibningen igangsettes på de gamle betingelser. Arbeidsstansen for øvrig opprettholdes.
2. Det søkes opnådd enighet mellom arbeiderne og bedriften om en ordning på basis av meglingsnevndens forslag, således at arbeidet gjenoptas i sin helhet.

Samorganisasjonens styre var av den opfatning, at dersom man på dette tidspunkt skulde foreta sig noget i retning av å få en ordning med bedriften på grunnlag av et av de to alternativer, måtte det være alternativ 2, da man var av den opfatning at igangsettelse alene av kistransporten vilde fritta bedriften for enhver føling av lockoutens trykk, og i forholdet til arbeiderne vilde en sådan ordning ikke medføre nogen forandring til det bedre, da transporten krevet et meget litet antall arbeidere.

Førenn man foretok videre forføininger enedes man om å bringe bedriftens standpunkt til lønsspørsmålet på det rene.

Man møtte til ny konferanse med direktøren *6 mai* om eftermiddagen, hvorunder man gjennomgikk lønnsforholdene for de enkelte arbeidsgrupper og fikk direktørens forslag til nye lønnssetser for hver gruppe.

Resultatet av denne gjennomgåelse av lønnsbestemmelsene viste at direktørens forslag representerte en gjennomsnittsreduksjon av ca. 13 pct. sammenlignet med de tidligere lønninger.

Bestemmelsene for øvrig skulde bli uforandret.

Med hensyn til en eventuell lønnsregulering i august blev det fra arbeidernes representanter hevdet at denne bestemmelse i tilfelle måtte bortfalle. Hertil anførtes fra verkets side, at dette kunde ikke aksepteres, men kunde de gå med på å finne en form for reguleringen, således at denne blev begrenset til en på forhånd avtalt procent, uansett om indeksforandringen skulde berettige til en større reduksjon.

Førenn samorganisasjonens styre vilde ta endelig standpunkt til spørsmålet om å treffe en separat ordning for Sulitjelmas vedkommende måtte forbundets og Landsorganisasjonens standpunkt hertil innhentes.

Ved telegrafisk korrespondanse blev det fra organisasjonens side gitt samtykke til at en ordning kunde treffes på beste måte.

Når således hovedorganisasjonenes samtykke til å treffe en separat ordning for Sulitjelma forelå, anbefalte forbundets formann, som fremdeles var i Sulitjelma og her hadde deltatt i alle konferanser og møter såvel med bedriftens direktør som i samorganisasjonen, at man søkte å komme til en ordning som arbeiderne kunde akseptere.

Spørsmålet blev nu gjort til gjenstand for inngående drøftelser i samorganisasjonen, hvorunder forhandlingsutvalget gav alle opplysninger som var meddelt fra verkets side og de drøftelser av spørsmålet som har funnet sted i styret.

Det resulterte i at man besluttet at forhandlingene kunde fortsette for å fremskaffe et endelig forslag til behandling. Dette forelå den *8 mai*.

Det førtes protokoll over forhandlingene, hvori blev innført de nødvendige forbehold som sikret arbeiderne i Sulitjelma mot å gå glipp av de forbedringer som eventuelt kunde fremkomme ved et nytt forslag fra meglingsnevndens side.

Den *9 mai* avholdt samorganisasjonen møte og drøftet det foreliggende forslag. Den endelige avgjørelse blev utsatt til *10 mai*, da det var enkelte punkter i forslaget som samorganisasjonen fant måtte gjøres til gjenstand for nye forhandlinger for å opnå forbedringer. Dette gjaldt særlig lønningene for de lavest lønnede tømearbeidere og enn videre visse andre lokale forhold.

Under de nye forhandlinger som avholdtes samme dag opnåddes forbedringer på de punkter samorganisasjonen påpekte.

I samorganisasjonens møte 10 mai blev forslaget enst. vedtatt og besluttedes forelagt medlemmene med samorganisasjonens anbefaling.

Avstemningen i foreningene skulde være tilendebragt den 13 mai. Foreningene gav sin tilslutning til forslaget og arbeidet blev gjenoptatt 17 mai. Lockouten for Sulitjelmas vedkommende varte således i 3 uker.

Forbundets formann opholdt sig i Sulitjelma og deltok i samtlige forhandlinger med bedriften og i samtlige møter i samorganisasjonen, men ikke i foreningenes behandling av saken.

Overenskomsten for Sulitjelmas vedk. fikk varighet til 31 mars 1927.

A/S Hadelands Bergverk.

I skrivelse av 26 april opsa bedriften overenskomsten av 1925 til utløp 1 juni.

Arbeidsstyrken har vært adskillig varierende, og til sine tider har driften vært omtrent innstillet, da det var i alt vesentlig prøvedrift som pågikk.

Den 29 juli enedes man om en midlertidig ordning, som var en forbedring av den tidligere overenskomst, da man fikk gjort gjeldende lønnsbestemmelsene i fellesoverenskomsten for den øvrige bergverksindustri.

Årsaken til at ordningen blev midlertidig var den at spørsmålet om fremtidig drift er avhengig av resultatet av prøvedriften.

Båsmo gruber.

Efter flere års stans blev driften ved Båsmo gruber gjenoptatt i mindre målestokk i oktober måned.

Ved forhandlinger mellom verkets ledelse og arbeiderne blev det 29 okt. opprettet overenskomst, som hvad de almindelige bestemmelser angår var enslydende med fellesoverenskomsten for den øvrige bergverksindustri. Hvad ferien angår blev den fastsatt til 6 dager efter 6 måneders tjenestetid.

Følgende lønnssetninger fastsattes:

A. Arbeide under dagen.	Minstel. i akkord.	Minstel. i dagarb.
1. Skakthuggere.		
a. De første 12 måneder	kr. 0.90 pr. t.	kr. 1.00 pr. t.
b. Fullt utlærte	„ 1.00 —	„ 1.10 —
2. Øvrige arbeidere	„ 0.90 —	„ 1.00 —
B. Arbeide i dagen.		
Mannlige arbeidere	„ 0.85 —	„ 0.95 —
C. Spesialarbeidere.		
Lokomotivkjørere, skinneleggere	„ 0.90 —	„ 1.05 —

D. Fagarbeidere.

Borsmeder, snekkere, tømmermenn	kr. 1.00 pr. t.
Hjelpearbeidere	„ 0.85 —

Overenskomstens varighet fastsatt til 31 mai 1928 med 1 måned gjensidig opsigelsesfrist.

Videre inneholder overenskomsten følgende reguleringsbestemmelser:

Hvis en sammenligning mellom prisforholdene ved overenskomstens vedtagelse og juli 1927 viser at disse har undergått en vesentlig forandring, kan en av partene, arbeiderne i tilfelle av stigning og arbeidsgiverne i tilfelle av fall, kreve forandringer i lønningene.

I fall det ved forhandlinger derom ikke opnåes enighet, kan overenskomsten opsies til utløp 30 sept. 1927 med en måneds varsel.

Med vesentlig forandring forstås en forandring på mere enn 5 points.

Overenskomsten blev oversendt forbundet efterat den forelå som en vedtatt kjennsgjerning.

På grunn av at man stod så umiddelbart foran en revisjon av fellesoverenskomsten kunde forretningsutvalget ikke godkjenne overenskomsten for sitt vedkommende, da den både hvad ferier og lønninger angår var adskillig dårligere enn fellesoverenskomsten.

Foldals Verk.

Ifølge overenskomst av 1 oktober 1924, gjeldende til 30 september 1927, skal der hvert år fra 1 oktober foretas en lønnsregulering på basis av forandringen i livsmiddelprisen i årets 6 første måneder.

Ved de beregninger som fant sted i september måned viste det sig å ha funnet sted en nedgang i livsmiddelprisen svarende til 13,5 pct. I overensstemmelse hermed blev lønnssetningene forandret.

Malmö-konflikten.

Denne konflikt har også i 1926 vært gjenstand for behandling i forbundets hovedstyre.

Idet vi henviser til hvad derom utførlig er gjengitt i „Arbeidsmanden“ nr. 1 for 1926, skal vi her innskrenke omtalen av saken i størst mulig utstrekning.

Foranledningen til sakens behandling i hovedstyrets møter 27 febr.—2 mars var fornyet krav fra Oslo og Omegns Jernbanearbeiderforening og Bærum Sten-, Jord- og Cementarbeiderforening om å ekskludere Malmö Grubearbeiderforening for sitt forhold til konfliktens avslutning.

Ved denne gangs behandling forelå også sekretariatets standpunkt til saken, som gikk ut på tilslutning til de av hovedstyret fattede beslutninger.

Saken vil også få et re slig efterspill, idet bladet „Varden“ i Skien har inntatt en artikkel av Johan Tunberg Notodden, hvori forbundets formann og viceformann beskyldtes for svindel og at disse har „solgt arbeiderne mot klingende mynt“.

Forretningsutvalget besluttet i møte 1 juni at anmeldelse skulde inngis og blev saken overdratt advokat Puntervold til videre forføining.

Saken var ikke pådømt ved årets utgang.

Kongsberg Sølvverk og Myntinnretningen.

V d Kongsberg Sølvverk er lønns- og arbeidsvilkårene ordnet ved reglement efter samme system som ved Statens anlegg, så de forandringer som til forskjellige tider foretas skjer ved forhandlinger, eventuelt megling.

Efter begjæring av Sølvverket blev det den 11 og 12 juni avholdt forhandlinger om forandringer i de fra 1 januar 1926 gjeldende lønnsbestemmelser.

I forhandlingsmøte 12 juni opnåddes enighet mellem partenes representanter om et forslag som gikk ut på en lønnsreduksjon fra 5 til 15 øre pr. time.

De nu gjeldende lønnsbestemmelser er følgende:

Arbeidsklasse:	For Sølvverket.	Minstelønn i akkord.	Alm. timelønn.
A.	Arbeidere under 20 år	kr. 0.75 pr. t.	kr. 0.90 pr. t.
B.	Arbeidere over 20 år.		
	1. Arbeide i dagen ved skeidning, oppberedning m. v. samt vartere	„ 0.90 —	„ 1.10 —
	2. Arbeidere i gruben, håndv.svenner, lokomotivf., chauffører, maskinkjørere og ved hyttedriften	kr. 1.00 pr. t.	kr. 1.20 pr. t.
	3. Håndverkere, skakhuggere, smeltere, halvskeidere og ertsletere	„ 1.10 —	„ 1.35 —

For Mynten.

Kl. I. Gutter og piker under 18 år.

Timelønnen fastsettes av myntmesteren og skal denne ligge mellem 40 og 55 øre pr. time.

Kl. II. Kvinnelige arbeidere over 18 år.

Det første år i klassen	kr. 0.65 pr. t.
„ annet — „ —	„ 0.80 —
„ tredje — „ —	„ 0.90 —

Kl. III. Mannlige arbeidere over 18 år.

Mellem 18 og 19 år	kr. 0.70 pr. t.
„ 19 „ 20 „	„ 0.85 —
„ 20 „ 21 „	„ 0.95 —
Over 21 år	„ 1.05 —

Dessuten 5 tillegg à 7 øre pr. time efter 1, 2, 3, 4 og 5 års tjeneste efter fyllte 21 år.

Reglementet har ingen bestemt varighet.

Blokade av Oslo kommunes nødsarbeide ved Statens anlegg.

Med skrivelse av 17 september 1926 fikk forbundet oversendt gjenpart av skrivelse til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon fra *Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon* av 8 september 1926 angående det av Oslo kommune besluttede nødsarbeide for ensligstilte arbeidere, som skulde utføres ved forskjellige veianlegg i landet.

Samorganisasjonens skrivelse til Landsorganisasjonen var sålydende:

„Oslo kommune har hver vinter i de siste 5 år igangsatt nødsarbeide til beskjeftigelse av ledige. Lønnsforholdene for nødsarbeiderne har vært meget variable. I de første år var lønnen 12 kr. pr. dag, siste vinter 8 à 9 kr. pr. dag. Det vesentlige av nødsarbeidet blev drevet som akkordarbeide, og skulde akkordfortjenesten ligge ca. 50 pct. over daglønnen. Akkordprisen er stadig blitt regulert nedover, når arbeiderne fikk en rimelig fortjeneste efter å ha erhvervet større ferdighet. Siste vinter blev således akkordprisene nedregulert 2 ganger. Den dårlige betaling og de usikre forhold ved nødsarbeidet har skapt megen uvilje blandt de fagorganiserte i Oslo. På et møte av fagorganiserte, som var beskjeftiget med nødsarbeidet, blev det i vinter vedtatt en henstilling til Norsk Kommuneforbund om å blokere nødsarbeidet.

Oslo kommune vil antagelig i nærmeste fremtid på ny igangsette nødsarbeide. Det foreligger forslag fra rådmannen i så henseende. Rådmannen foreslår bl. a. at enslige arbeidsledige sendes til Statens veianlegg for å utføre nødsarbeidet. Lønnen foreslås satt til kr. 4.80 pr. dag. Videre foreslår rådmannen at lønnen for nødsarbeiderne i Oslo settes til kr. 1.20 pr. time, således at de som har inntil 2 å forsørge gis arbeide i 30 timer pr. uke — kr. 36.00 pr. uke. For de som har 3 eller 4 å forsørge fastsettes en arbeidstid av 36 timer pr. uke og for de som har 5 å forsørge til 48 timer pr. uke. Akkordene foreslås beregnet til 25 pct. over den fastsatte daglønn.

Samorganisasjonens representantskap behandlet på møte 6 ds. nødsarbeidet og vedtok følgende forslag:

„Samorganisasjonens representantskap anmoder på det bestemteste sekre-

tariatet for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon å blokere nødsarbeidet i Oslo og øvrige steder utover landet, hvor sådant arbeide blir igangsatt av kommunen."

Forbundets hovedstyre, som var samlet til møte i disse dager, optok saken til behandling og besluttet i den anledning å blokere det av Oslo kommune besluttede nødsarbeide.

Oslo og Omegns faglige Samorganisasjon tiltrådte den av hovedstyret besluttede blokade og i fellesskap innrykke i arbeiderbladene følgende bekjentgjørelse:

„Blokade.

Oslo bystyres beslutning av 11 august om forskuttering av midler til iverksettelse av nødsarbeide ved Statens veianlegg i Blaker, Trengereid og Fredrikstad under forutsetning av at ensligstilte arbeidsledige fra Oslo skaffes arbeide ved nevnte anlegg, vil ikke virke til arbeidsledighetens innskrenkning, da det har vist sig at arbeider igangsatt for ekstraordinære midler har medført at Statens bevilgninger til ordinært arbeide innskrenkes ytterligere.

Det er heller ingen nødvendighet å sende uøvede arbeidere ut på Statens anlegg, da det for tiden er hundreder av arbeidsledige anleggsarbeidere i landet.

De her nevnte anleggsarbeider erklæres derfor blokert, og vil enhver som tar beskjefligelse på disse arbeidsplasser bli betraktet som blokadebrytere."

Rådmannen for forsorgsvesenet i Oslo har rettet flere henvendelser til forbundet om å opheve blokaden, men har forbundet ikke funnet å kunne etterkomme dette.

Oslo Samvirkeleg. Rengjøringskvinnene.

I januar måned reiste rengjøringskvinnene ved Oslo Samvirkeleg lønnskrav og krav om regulering av arbeidstiden for rengjøringskvinnene ved de forskjellige avdelinger.

Forhandlingene ledet til at der opprettedes overenskomst gående ut på følgende:

Arbeidstiden fastsettes til henholdsvis 4 og 8 timer pr. dag.

Lønnen fastsettes til:

For 4 timers daglig arbeide kr. 120.00 pr. måned.

„ 8 ” — ” — 220.00 —

For hver time der arbeides utover den fastsatte daglige arbeidstid — henholdsvis 4 og 8 timer — betales kr. 1.75 pr. time.

For rengjøringskvinnene i bakeriet er lønnen kr. 240.00 pr. måned for 8 timers dag.

Ferien fastsettes for de med 4 timers daglig arbeide til 9 feriedager og for de med 8 timers daglig arbeide til 18 feriedager.

Overenskomstens varighet fra 15 februar til 1 oktober.

Samvirkelegets styre opsa overenskomsten til utløp 1 oktober og stilte krav om lønnsreduksjon. Efter langvarige forhandlinger enedes man om å prolongere overenskomsten til 1 mars 1927.

Sympatistreik. — Sympatilockout.

På grunn av den konflikt som opstod i papirindustrien høsten 1926 blev en del av forbundets medlemmer i Åmot Anleggsarbeiderforening inndradd i lockouten, da de for nærværende var beskjefliget ved Embretsfoss Papirfabrikk.

Likeledes blev arbeiderne ved Foldals Verk op sagt på grunn av at verkets leveranser til sulfid-fabrikken stanset som følge av streiken.

Forbundet utbetalte understøttelse til 3 medlemmer av Åmot Anleggsarbeiderforening fra 5 august til 2 oktober 1926 og for Foldalens Grubearbeiderforenings vedkommende utbetaltes understøttelse til 50 medlemmer fra 4 september til 7 oktober 1926.

Statens anlegg.

Revisjon av reglementet.

Allerede i februar måned mottok forbundet meddelelse fra hovedstyret for Norges Statsbaner om at det ønsket optatt forhandling om en endring av bestemmelsene om minstelønnens størrelse ved Statens anlegg.

Dette krav var også tiltrådt av Statens Vasdragsvesen.

Forbundets hovedstyre, som dengang var samlet til møte, besluttet å velge en forhandlingskomité bestående av foruten forbundets tillitsmenn:

Albert Karlsen, Sørlandsbanen, Konrad Botten, Nordlandsbanen, Ole Hagen, Numedalsbanen, Chr. Henriksen, Nore Kraftanlegg.

For Staten møtte: Overingeniørene Collett Vogt, A. Bålsrud, Støren og Willoch.

Forhandlingene begynte 10 mars 1926 og fortsatte 11 mars.

Statens forhandlere krevde at minstelønnen skulde reduseres til kr. 0.95 pr. time samt at familietillegget skulde falle bort. Statens forhandlere hevdet at nu måtte der en kraftig lønnsreduksjon til hvis det skulde være mulig for Staten å kunne fortsette med å bygge jernbaner.

Arbeidernes forhandlere fremholdt at minstelønnen var så lav at det ikke var nogen grunn til å gå med på nogen reduksjon. Med hensyn til familietillegget så betraktet arbeiderne dette nærmest som et marktløst tillegg i likhet med hvad der betales anleggenes forskjellige funksjonærer. Man frem-

holdt ennvidere at tillegget skulde med rette vært utvidet således at også ugifte arbeidere fikk marktil egg, men man hadde blitt stående ved de bestemmelser som nu var gjeldende.

Imidlertid var det ikke mulig å komme til enighet ved forhandling, hvorfor man blev enige om å innbringe saken for megling ad frivillighetens vei.

Riksmeglingsmannens protokoll er sålydende:

År 1926 den 18 mars holdtes møte hos Riksmeglingsmannen.

Til stede var som Statens representanter overingeniørene Willoch, Støren og Collett Vogt og som arbeidernes representanter Teigen for Landsorganisasjonen og Eikefjord, Røtnes, Botten, Chr. Henriksen, Hagen, M. Johansen og Alb. Karlsen for Arbeidsmandsforbundet og dets avdelinger.

Riksmeglingsmannen bemerket, at han var anmodet av partene om å opta megling, uaktet der ikke forelå nogen opsigelse av plassene. I den anledning enedes man om å tillegge nærværende megling samme virkning som tvungen megling etter arbeidstvistloven, således at enhver av partene når 10 dager er forløpet kan forlange meglingen sluttet, hvorefter arbeidsstans eventuelt vil kunne inntre 4 dager etter begjæringen om meglingens avslutning.

Der fremlas 1) utskrift av protokollen over partenes forhandlingsmøter 10—11 mars dette år.

Man gjennomgikk Statens forslag til endringer og utsatte derefter forhandlingene til imorgen kl. 1.30 em.

År 1926 den 19 mars fortsattes forhandlingene hos Riksmeglingsmannen med de samme representanter for partene som i forrige møte. Dog møtte for Staten idag tillike overingeniør Bålsrud.

Riksmeglingsmannen konfererte med hver av partene. Forhandlingene utsattes til imorgen kl. 10 form.

År 1926 den 20 mars holdtes nytt møte hos Riksmeglingsmannen med de samme representanter for partene som i forrige møte.

Riksmeglingsmannen redegjorde i fellesmøte for situasjonen og forklarte hvilket tilbud arbeidernes forhandlere overfor ham hadde gjort. Statens forhandlere anmodet om en kortere utsettelse.

Forhandlingene utstår inntil videre etter ny berømmelse.

År 1926 den 23 mars holdtes møte hos Riksmeglingsmannen med de samme representanter for partene som i forrige møte.

Riksmeglingsmannen foreslo med tilslutning av begge parters forhandlere en forandring i cirkulære nr. 47 fra hovedstyret for Statsbanene angående forskuddsbetaling m. v. ved Statens jernbaneanlegg (omfatter også

Statens kraft- og reguleringsanlegg), således at forskuddsbetalingen i akkord inntil videre utredes med kr. 1.05 pr. time, for faglærte smeder, snekkere, tømmermenn og stenhuggere med kr. 1.15 pr. time. For øvrig blir bestemmelsene i cirkulæret stående uforandret.

Det bemerkes at protokolltilførslen ved meglingen ifjor om at „arbeidernes forhandlere uttalte på foranledning at det ikke har vært deres forutsetning at forskuddslønnens forhøielse med 10 øre innebærer en tilsvarende forhøielse av akkordprisene i sin almindelighet“, faller vekk i og med vedtagelsen av det nye forslag.

Med hensyn til ferielønnen for 1926 er man enige om at denne beregnes på grunnlag av en forskuddsbetaling av kr. 1.20 for tiden inntil ovenstående forslags ikrafttreden og derefter på grunnlag av den reduserte sats kr. 1.05.

Den nye sats for forskuddsbetalingen i akkord gjelder i tilfelle fra arbeidets gjenoptagelse etter påske.

Riksmeglingsmannens forslag blev på vanlig måte omsendt til foreningene til behandling, og resultatet derav viste at det var vedtatt med stort flertall.

Som det fremgår av Riksmeglingsmannens protokoll deltok også Teigen fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i meglingsmøtene. Dette var fordi at der skulde samarbeides med Landsorganisasjonen eller m. a. o. at der ikke blev foretatt noget som var i strid med Landsorganisasjonens interesser.

*

Efter revisjonen av reglementet opstod der en rekke misforståelser ved de forskjellige anlegg. Disse misforståelser opstår fordi hovedstyret for Statsbanene omsender meddelelsen om den foretagne forandring av de reglementariske bestemmelser kun til overingeniørene, men det er kun en av overingeniørene ved Statens anlegg som har deltatt i forhandlingene, og når de som ikke har deltatt i forhandlingene skal omsende meddelelse til avdelingsingeniørene om de foretagne forandringer, så blir disse ofte mangelfulle og så opstår der meningsforskjell mellom fagforeningenes tillitsmenn og avdelingsingeniørene.

Denne antagelse bygger vi på at f. eks. overingeniøren ved Sørlandsbanen har deltatt i de siste forhandlinger, og ved dette anlegg har man ikke hatt så mange tvister om forståelsen av reglementets bestemmelser som ved de øvrige anlegg.

Det har vært tvist om forståelsen av feriebestemmelsene og timelønn for dagarbeide m. v.

Det har vært ført en utstrakt korrespondanse og direkte forhandlinger angående de forskjellige tvistesporsmål, og har man herved fått rettet på en del av de påklagede forhold.

Ved enhver anledning har nemlig avdelingsingeniørene søkt å komme utenom de reglementariske bestemmelser, både bevist og ubevist.

Man har således hatt et svare strev med bestemmelsene angående akkorders utsettelse. Det har således vist sig meget vanskelig å få anleggsbestyrerne til å fastsette akkordprisen samtidig som akkorden blev påbegynt o.s.v.

Ved Flåmsbanen

opstod der den 27 april konflikt som pågikk til 15 juni. Konfliktens årsak var at 3 arbeidere fikk avskjed fordi de hadde opført sig støierende på toget mellom Myrdal og Oslo under en reise.

To av de avskjedigede fikk arbeide igjen straks, mens den tredje ikke kunde få sin plass tilbake, hvorfor foreningen besluttet å nedlegge arbeidet. Den som ikke fikk arbeide igjen var formann i L. S., men etter avskjedigelsen meldte han sig inn i vårt forbund.

Det blev gjort gjentagne forsøk på å få vedkommende tilbake i arbeide, men såvel overingeniøren som hovedstyret for Statsbanene nektet på det bestemteste å gjeninnta vedkommende i arbeide. Foreningen besluttet derfor å gjenopta arbeidet efter 7 ukers konflikt.

Det har også vært en del andre tvistesporsmål ved Flåmsbanen, bl. a. var det en opsynsmann Knutsen (han var utdannet som ingeniør), som skaffet meget bryderi. Arbeiderne krevet ham fjernet, hvilket overingeniøren ikke godvillig gikk med på, men lovet å ha ham under spesielt opsyn og derefter optrådte han som et ordentlig menneske.

Innskrenkning ved Statens anlegg.

Ved den store innskrenkning ved den private industri og anlegg blev det stor tilstrømning til de offentlige anlegg. Det blev igangsatt nødsarbeide som bevirket at lønnen for det ordinære arbeide blev redusert.

Når så de økonomiske vanskeligheter meldte sig for Staten blev det store innskrenkninger. Dertil kom ferdigbyggelsen av Raumabanen.

Arbeiderantallet var 1922—23 mellem 5—6000, men begynte i 1924 å synke, så det i forrige år var ca. 3000.

Berges regjering foreslo forbudet ophevet og mente at derved kunde anleggsbudgettet holdes oppe i ca. 30 000 000 kroner. Det blev regjeringsskifte og den nye regjering foreslo et anleggsbudgett på ca. 17 000 000 kroner og hermed var også fastslått at arbeidsstyrken måtte reduseres. I inneværende år blev budgettet ytterligere redusert med ca. 3 000 000 kroner og arbeidsstyrken blev samtidig redusert.

Det har fra forbundet vært gjort en rekke henvendelser til hovedstyret for Statsbanene og departementet angående innskrenkningene, men man blir bare møtt med at de er bundet av Stortingets beslutninger.

Disse stadige innskrenkninger har også bevirket stor nedgang i medlemsantallet, idet alle som får slutt blir gående ledige og på den måte kommer de utenom organisasjonen.

Disse stadige innskrenkninger er også en meget kjedelig ting å ha med og gjøre. Den som rammes av opsigelsen finner helt naturlig at den er uberettiget, og det har således lett for å gå ut over tillitsmennene. Men det er å rette baker for smed.

Nødsarbeidet

er stort sett ophørt ved jernbaneanleggene med undtagelse av det arbeide som pågår i Gullsmedvikskjæringen, Mo i Ranen.

Ved dette anlegg søkte arbeiderne om å få det over til ordinært arbeide, men det mislyktes. Fortjenesten var dårlig, selv til å være nødsarbeide, hvorfor det blev besluttet å senke arbeidsydelsen.

Dette bevirket at en del arbeidere fikk avskjed, og ingeniøren truet med å opsi hele arbeidsstyrken, hvis ikke arbeidsydelsen blev den samme som tidligere.

Samorganisasjonen innsendte en klage til overingeniøren og hovedstyret på ingeniør Kjeldset, som bevirket at denne uttok klage på samorganisasjonens formann, Åsmund O. Selfors.

Saken var ikke avgjort ved årets utløp.

Hommelvik Impregneringsanstalt.

Ved Hommelvik har Staten opprettet en impregneringsanstalt, og vi hadde overenskomst ved denne bedrift under anleggstiden. Det opstod imidlertid tvist om hvorvidt de som arbeidet ved bedriften hadde krav på familietillegg i henhold til det reglement som er gjeldende for Statens anlegg. Man oversendte saken til Trøndelag fagl. Samorganisasjon, og efter gjentagne konferanser opnåddes enighet om at familietillegget skulde betales.

A/S Tyinfaldene

krevde også reduksjon av lønnsatsene. Det blev optatt forhandlinger uten at det opnåddes enighet, og det inntrådte derfor arbeidsstans den 15 mai.

Arbeidsstansen pågikk til 31 juli, og man opnådde da en forlengelse av ferien med 2 dager, og at lønnsreduksjonen blev begrenset til ca 14 pct. Selskapets krav gikk ut på 26 pct.

Konflikten pågikk fra 15 mai til 31 juli.

Løkeberg Lerindustri.

Ved denne bedrift har det vært konflikt de 2 siste år. Driftens leder synes å legge an på å trakassere bort de organiserte arbeidere.

Konflikten pågikk fra 16 juni til 14 juli.

Bærum Kommune.

Ved denne kommune har det vært vanskelig å få overenskomst mellom kommunen og organisasjonen angående lønns- og arbeidsbetingelsene. Imidlertid fikk man i år i stand en ordning i form av et reglement i likhet med hvad som er gjeldende for Statens anlegg.

Resultatet fremgår av tabellene.

Slependen Kalkverk.

Her utbrøt det konflikt den 8 august f. å., og blev først bilagt den 13 august d. å.

Konfliktens årsak var at formannen for gruppen blev avskjediget etter en trette med bedriftens leder.

Vedkommende arbeider blev imidlertid skaffet arbeide ved Bærum's kommune, og efterat denne ordning blev truffet etter konferanse med arbeiderne, blev det optatt nye forhandlinger, og konflikten blev bilagt.

Svalbard.

I 1925 blev det opprettet overenskomst ang. lønns- og arbeidsbetingelser ved Kings Bay Kullkompani, Svalbard. Overenskomsten er inntatt i forbundets beretning for 1925, side 42.

Overenskomstens § 13 bestemmer at den skal gjelde til 1 september i år.

De selskaper som arbeider på Spitsbergen, særlig Kings Bay og Store Norske, har sin driftskapital av den norske stat, og straks efterat overenskomsten var vedtatt av begge parter og satt ut i livet, meddelte regjeringen at lønningene måtte reduseres med ca. 15 pct., hvis det kunde være tale om at Staten skulde skaffe driftskapital.

Selskapet gjorde henvendelse til forbundet om saken, og spørsmålet om lønnsreduksjon blev forelagt foreningene ved Kings Bay.

Foreningen fant at den ikke kunde gå med på reduksjon av lønns-satsene, man fikk heller ta de ubehageligheter som en arbeidsstans medfører.

Arbeiderne måtte derfor reise hjem med de siste båter, og arbeidet blev derfor innstillet.

På forsommeren blev det efter anmodning fra selskapet optatt forhandlinger om forandring av de tariffmessige bestemmelser, og efter langvarige forhandlinger, hvor det møtte representanter for arbeiderne, blev minstelønnen redusert med ca. 16 pct.

I 1925 blev det stiftet forening også ved Store norske Spitsbergen Kullkompani, og mens forhandlingene pågikk for Kings Bay, blev det fra arbeiderne ved Store Norske innsendt krav om opprettelse av overenskomst. Det blev optatt forhandlinger om det innsendte forslag. Men det viste sig imid-

lertid meget vanskelig å komme til en ordning ved direkte forhandlinger. Efterat forhandlingene var avbrutt, fikk forbundet gjennom advokat Puntervold forespørsel om hvorvidt man var villig til å møte til megling under hans forsete. Man fant etter konferanse med de representanter som møtte fra arbeiderne på Svalbard, ikke grunn til å nekte å avgi møte til megling.

Under disse meglingsforhandlinger blev det fremsatt sådant forslag:

§ 1.

Selskapet forplikter sig til ikke å ansette nogen arbeider på ringere betingelser enn hvad det i denne overenskomst er fastsatt.

Arbeidere under 19 år og kvinner, samt arbeidere, hvis arbeidsevne på grunn av alderdom, sykdom eller vanførhet er nedsatt, betales efter overenskomst mellom selskapet og den enkelte arbeider.

Opvartere henregnes til månedslønnede, som i likhet med stuerter og kokker etc. ansettes av selskapet på særskilte månedskontrakter og inngår således ikke under overenskomsten.

§ 2. Lønn.

Minstelønn i akkord	kr. 1.20 pr. time
Dagarbeide	” 1.40 —
Verkstedsarbeidere, elektrikere, smeder, snekkere, stemplere og skinnleggere	” 1.75 —

§ 3. Akkorders utsettelse.

1. Akkordarbeide utsettes i den utstrekning selskapet finner det tjenlig.
2. Akkordprisen fastsettes eller forandres gjennom fri forhandling mellom arbeidslederne og den eller de arbeidere som akkorden tilbys. Foreningen har rett til å kontrollere akkordprisene.
3. Ved akkorders utsettelse utskrives en akkordseddel med tydelig angivelse av pris, arbeidssted, arbeidets art, omfang, samt måten og mulige andre bestemmelser for arbeidets utførelse.
4. Opnåes ikke enighet om akkordprisen, kan arbeidet av selskapet forlanges utført på daglønn.

§ 4. Ekstraarbeide.

1. Ved ekstraarbeide forstås arbeide som ikke uttrykkelig er innbefattet i akkordavtalen, og som må utføres av akkordlaget i forbindelse med og utenfor den utsatte hovedakkord, mens det er beskjeftiget med denne.
2. Akkordlaget er forpliktet til å utføre sådant arbeide mot ekstrabetaling, enten ved særskilt akkord eller mot omforenet timelønn. Hvor avtale herom ikke er truffet, betales den pris pr. time som laget tjener i akkorden.
3. Er et akkordlag på grunn av maskinskade eller mangel på arbeidsmateriell hindret i å utføre arbeide som henhører unner akkorden og

stansningen strekker sig over 1 time, godtgjøres tiden med den for akkordarbeidet fastsatte minstelønn, inntil annet arbeide anvises. Arbeideren må straks gjøre melding til overordnet om sådan stansning.

§ 5. Redskapshold.

Alle for arbeidets utførelse nødvendige redskaper og materialer leveres arbeideren fritt uten trekk. For ammunisjon, carbid samt hvesning av av hakker og borr skal det være adgang til trekk efter disse sakers selvkostende på Spitsbergen, efter ny fri forhandling om forhøiet akkordpris. Redskaper og materiell som er bortkommet, eller reparasjoner av sådant, nødvendiggjort ved bevislig skjødesløs behandling, betales av laget.

§ 6. Arbeidstiden.

1. Arbeidstiden er 8 timer pr. dag (48 timer pr. uke, som for grubearbeide begynner ved grubeåpningen), hertil kommer spisepausen.
2. På grunn av skibningssesongens korte varighet, kan arbeidstiden for alt utearbeide fra 1 juni til 30 september ut-trekkes til 10 timer pr. dag. De siste 2 timer betraktes da som overtid og betales med den timelønn som svarer til vedkommende arbeiders daglønn med tillegg av 25 pct.

§ 7. Overtids-, natt- og helligdagsarbeide.

1. Alt arbeide, som av selskapet forlanges utført utenfor den for vedkommende sesong fastsatte ordinære arbeidstid, betraktes som overtidarbeide og betales i ukens 5 første virkedager med 25 pct. tillegg for de første 2 timer, for overskytende tid betales 50 pct.
2. For avbrutt nattarbeide betales 100 pct. tillegg. Det betales minst for 2 timer, selvom arbeidet varer kortere.
3. Alt arbeide i tiden fra den ordinære arbeidstids avslutning lørdag eller dagen før helligdag og til den påfølgende virkedags morgen betraktes som helligdagsarbeide og betales med 100 pct. tillegg. Ordinære nattskift som faller innenfor denne tid, regnes ikke som helligdagsarbeide.
4. For dagarbeide beregnes det procentvise tillegg av den timelønn som svarer til vedkommende arbeiders daglønn.
5. For akkordarbeide beregnes det procentvise tillegg av den fortjeneste pr. dag (time) som vedkommende arbeider tjener i akkorden.
6. Enhver arbeider er forpliktet til å overta overtidarbeide, deriblandt avbrutt nattarbeide, hvis selskapets drift og særlige omstendigheter krever det, dog ikke utover en samlet tid av 12 timer i nogen enkelt uke i sommersesongen (se dog § 6, punkt 2), og 24 timer i 4 på hinannen følgende uker i vintersesongen.

Man er dog enig om at overtidarbeide innskrenkes til det minst mulige og i særdeleshet at det ikke overdrives av eller overfor den enkelte arbeider.

§ 8. Opgjør.

1. Specificert lønnsoppgjør finner sted 7. virkedag i hver måned for den foregående måned.
2. Opgjøret utstedes av grubekontoret på regulære blanketter merket „Månedsopgjør“.
3. I oppjøret fratrekkes alle forskudd og trekk (herunder også alle utlegg til familiebidrag, skatterestanser og lignende, som de norske myndigheter har pålagt selskapet å utbetale av lønnen) og all i månedens løp opstått gjell til selskapet. Til sikkerhet for mulig gjell til selskapet kan dette tilbakeholde av arbeidernes lønn inntil 10 pct. regnet fra annen arbeidsmåned.
4. Når sådant oppgjør er mottatt og det ikke innen 3 dager efter mottagelsen er fremkommet bemerkninger ved det, ansees det for endelig godkjent. Optjent lønn skal om ønskes kunne innsettes på en sparebankkonto hos selskapet, som til enhver tid forrenter innskuddene med almindelig sparebankrente.
5. Det endelige oppgjør utferdiges når arbeideren forlater selskapets tjeneste på Spitsbergen. For arbeidernes tilgodehavende efter det endelige oppgjør utstedes anvisning på selskapets Harstadkontor eller på norsk bank, som mot kvittert anvisning utbetaler beløpet.

§ 9. Kost og losji m. v.

1. Selskapet anskaffer proviant og holder god, velsmakende og kraftig kost. Det ydes 4 måltider om dagen.
2. Arbeidermessen holdes i forsvarlig stand hvad inventar, dekketøi og renslighet angår.
3. Til å føre kontroll med at renslighet og orden iakttas, såvel i arbeidermessen som i beboelseshusene, samt at matlagning og servering foregår på tilfredsstillende måte, velger foreningen en komité på 3 medlemmer. Alle klager fremføres for komitéen som har å undersøke om klagen er berettiget og om nødvendig forelegge saken for selskapets representant på stedet. Gjelder klagen en spesiell proviantsort, skal komitéen om nødvendig få anledning til ved henvendelse til selskapets representant på stedet å undersøke vedkommende vare.
4. For kost og losji, samt lys og brenne betaler arbeiderne kr. 3.00 pr. dag, uten hensyn til om det arbeides eller ikke.
5. Hvis en arbeidsdyktig arbeider uten forut innhentet tillatelse uteblir fra arbeidet, betaler han for kost, losji, lys og brennsel kr. 5.00 pr. dag.

6. Belegget i barakkene skal ikke overstige det av sundhetsvedtektene i Norge bestemte antall.

Såfremt det ikke er vannmangel, skal gulvene i beboelsesrummene vaskes 2 ganger ukentlig. Rundvask finner sted minst 1 gang i hver sesong.

§ 10. *Ulykkesforsikring, læge, medisin m. v.*

1. Selskapet holder arbeiderne ulykkesforsikret på vanlige betingelser:
 - a. kr. 7 500.00 for dødsfall,
 - b. - 7 500.00 for invaliditet,
 - c. - 5.00 i daglig erstatning ved forbigående arbeidsudyktighet.
2. I tilfelle av arbeidsudyktighet forårsaket ved ulykkestilfelle under arbeidsvirksomheten, hvor sådant ulykkestilfelle ikke er forårsaket ved grov uaktsomhet eller forsetlig fra arbeidernes side, yder selskapet fri lægehjelp og medisin, og så lenge arbeidsudyktigheten varer fri kost og losji inntil overførsel til Norge kan skje. Er skaden av så alvorlig art at vedkommende etter ankomsten til Norge trenger fortsatt opphold på sykehus, betales dette av selskapet inntil 3 måneder.
3. Selskapets læge avgjør i hvilken utstrekning arbeidsudyktigheten, forårsaket ved ulykkestilfelle, foreligger. Ethvert ulykkestilfelle må meldes straks til formannen eller til lægen.
4. Under almindelige sykdomstilfeller holder selskapet fri lægehjelp og medisin, likesom på Spitsbergen fri kost og losji fra den dag vedkommende arbeider oppbeholder understøttelse av stedets sykekasse (cfr. neste punkt angående sykekasse).
Foranlediget sykdommen overførsel til Norge, skal spørsmålet om videre understøttelse og i ethvert enkelt tilfelle avgjøres og utredes av sykekassen. I tilfelle av venerisk sykdom, må arbeideren selv betale lægebehandling foruten kost og losji. Lægehonoraret godkjennes av selskapets leder på Spitsbergen.
5. Selskapet yder 50 pct., dog ikke over kr. 2.50 pr. sykedag til den til enhver tid igangværende og av arbeiderne oprettede frivillige sykekasse, hvis lover til enhver tid skal være approbert av selskapet.
6. Hvis nogen arbeider før avreise til Spitsbergen på selskapets forlangende må underkaste sig lægeundersøkelse, utredes de hermed forbundne omkostninger av selskapet.

§ 11. *Feriegodtgjørelse.*

1. Enhver arbeider som har vært ansatt i selskapets tjeneste på Spitsbergen i et sammenhengende tidsrum av 3 måneder, er berettiget til 2 dagers feriegodtgjørelse. Etter 6 måneders tjeneste er han ytterligere berettiget til 6 dagers ferie eller feriegodtgjørelse, tilsammen 8 dager for et år ad

gangen. I ferien skal arbeideren ha en lønn (feriegodtgjørelse) motsvarende minstelønn i akkord plus 50 pct.

2. Den sammenhengende effektive tjenestetid skal ikke betraktes som avbrutt ved arbeidsstans som skyldes:
 - a. Lockout eller streik, som er besluttet eller på forhånd godkjent henholdvis av selskapet eller Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.
 - b. En midlertidig arbeidsstans på grunn av bedriftsmessige årsaker.
 - c. Ordinær militærtjeneste, som ikke strekker sig utover en rekruttskole og en regimentsamling.
 - d. Legitimert sykdomsforfall, dog ikke utover 3 måneder.
Den tid hvori stansen eller ledigheten varer, medregnes dog ikke i tjenestetiden.
3. Skoft utover henholdvis 3 og 6 dagers sammenlagt varighet i ferieopptjeningstiden blir å fratrekke med et tilsvarende antall dager i ferien og feriegodtgjørelsen. Det regnes ikke som skoft, når vedkommende arbeider innen en time før arbeidsskiftets begynnelse har anmodet om og fått permisjon.

§ 12. *Benyttelse av telegraf.*

Arbeiderne og deres organisasjon har rett til mot godtgjørelse etter den til enhver tid gjeldende takst å få avsendt og motta telegrammer gjennom selskapets telegrafstasjon ved Longyearbyen.

§ 13. *Reiseomkostninger.*

1. Selskapet skaffer fri reise fra det sted arbeideren engageres i Norge, for tiden Harstad, og til Spitsbergen samt etter endt arbeidssesong tilbake igjen. Overreisen fra norsk havn til Spitsbergen skal foregå på fullt forsvarlig måte som til enhver tid bestemt av skibskontrollen i Norge.
2. Fra og med den tid arbeideren etter selskapets bestemmelse avreiser fra Norge og inntil han kommer til bestemmelsesstedet, erholder han kr. 4.00 pr. dag fri kost. Tiden for overreisen regnes i fulle døgn fra det klokkeslett skibet forlater Norge. Overskrides jevnt døgnantall med minst 6 timer, betales som for helt døgn.
3. Hvis en arbeider tilsies å fremmøte en bestemt dag på et bestemt sted, og det fra denne tid og inntil avreisen kan finne sted hengår over 48 timer, søn- og helligdager undtatt, betales for den overskridende tid kr. 5.00 pr. dag.
4. Arbeiderne antas for 1 sesong ad gangen. En arbeider som reiser tilbake til Norge av egen vilje før utløpet av den sesong, hvorfor han er antatt, må selv betale sin tilbakereise, hvorfor det fratrekkes kr. 50.00 i hans tilgodehavende løn.

§ 14. *Overførsel til Norge.*

Såsnart sommersesongen begynner, skjer overførselen til Norge etterhvert som det passer med selskapets skiber. Hvis flere ønsker å reise enn skibet kan medta, skal plass først skaffes syke og tilskadekomne arbeidere og mulig avskjedigede arbeidere, dernest kommer først de i betraktning, som har vært lengst i tjenesten. Hvis flere arbeidere har vært like lenge, og de ikke blir enige om hvem som skal reise først, avgjøres saken ved loddtrekning. Arbeidstiden gjelder inntil hjemreisen.

Såfremt det medgår over 48 timer etter avgangsdagen er bestemt, betales for den overskytende ventetid kr. 4.00 pr. dag (søn- og helligdager undtatt).

§ 15. *Attester.*

Når en arbeider etter eget ønske forlater selskapets tjeneste på Spitsbergen, eller han blir opsagt, uanset av hvilken grunn, erholder han en bevidnelse for hvor lenge han har arbeidet på stedet. Bevidnelsen skal kun inneholde:

1. Navn.
2. Når begynt arbeidet.
3. Når sluttet (uten anførsel av årsak).
4. Fag.
5. Tiden for siste ferie eller feriegodtgjørelse.

§ 16. *Rusdrikk og skytevåben etc.*

Det er strengt forbudt arbeiderne å medføre til Spitsbergen eller der fra andre å forskafe sig spirituosa av nogen art, bedøvende midler, sprengstoff eller våben. Medbragt bagasje kan visiteres og ulovlig medbragte saker konfiskeres. Overtredelse av denne bestemmelse kan være grunn til øieblikkelig avskjed.

§ 17. *Klager.*

Klager fra arbeiderne må anmeldes på kontoret på sådan måte at ingen forhindring eller stans i arbeidet finner sted på grunn av klagens anmeldelse eller under dens behandling.

§ 18. *Fund eller opdagelser.*

Fund eller opdagelser av enhver art, såsom metaller, mineraler, olje eller annet tilhører selskapet og må straks anmeldes til de overordnede.

Jagt og fangst kan kun finne sted med selskapets samtykke, således at hvis tillatelse på forhånd ikke er innhentet, har selskapet rett til fangsten. Dette gjelder såvel under reisen til og fra Spitsbergen som under opholdet dersteds.

§ 19. *Avskjedigelse av arbeidere.*

Arbeiderne plikter å iakttå og nøie befølge overenskomsten og de instruksjoner og ordensforskrifter som til enhver tid fastsettes av selskapet (disse forskrifter og instruksjoner må ikke være i strid med gjeldende overenskomst). Det gjelder såvel ved reiser fra og til Spitsbergen som på arbeidsstedet. Gjør en arbeider brudd på disse forskrifter og instruksjoner, kan han øieblikkelig avskjediges og hjemsendes med første båt.

På samme måte forholdes overfor fredsforstyrreere eller andre som utviser slett opførsel, dovenskap, udyktighet eller nektelse av å utføre det arbeide, som anvises av selskapets ledelse.

De arbeidere som av ovennevnte grunner hjemsendes, betaler reiseutgifter kr. 50.00, som selskapet har rett til å fratrekke i den optjente lønn.

For mindre forseelser har selskapet rett til å diktere en straff som enten kan bestå i utelukkelse for kortere eller lengere tid fra de innretninger, som er bestemt for arbeidernes fornøielse i fritiden, eller i mulkt som dog ikke kan overstige kr. 50.00 for hver enkelt forseelse. Mulfter anvendes til fordel for et eller annet formål til arbeidernes felles beste.

I tilfelle foreningen finner grunn til å ta sig av vedkommende arbeiders sak, har den krav på å få sig meddelt selskapets begrundelse for avskjedigelsen eller mulkten. (Cfr. §§ 20-21-22).

§ 20.

Selskapet har med iakttagelse av disse bestemmelser for øvrig rett til å lede og fordele arbeidet, anvende de maskiner og de arbeidsmetoder det finner tjenlig, anta, beskjeftige og avskjedige arbeidere, enten disse er organiserte eller ikke.

§ 21. *Tillitsmenn.*

1. De tillitsmenn som er valgt av arbeiderne anerkjennes som representanter og talsmenn for de organiserte arbeidere. Disse tillitsmenn skal være ansatt ved bedriften. De valgte navn skal innen 8 dager meddeles selskapets leder.
2. Tillitsmennene er forpliktet til, såvel overfor sin oranisasjon som overfor selskapet, å gjøre sitt beste for å vedlikeholde et rolig og godt samarbeide på arbeidsstedet.
3. Samtidig erklærer selskapet at det gjennom arbeidsledelsen i Longyearbyen også vil forsøke å fremme et godt forhold likeoverfor organisasjonen.

4. Tillitsmennene skal, når de som sådanne har noget å fremføre, henvende sig direkte til selskapets arbeidsleder eller i hans fravær til den han dertil bemyndiger.
5. De arbeidere som er valgt til tillitsmenn, inntar forøvrig ingen særstilling ved bedriften. Dog forutsettes, at tillitsmenn ikke avskjediges medmindre saklige grunne herfor er tilstede.

§ 22. *Twisters behandling.*

Eventuelle tvister som måtte opstå i tariffperioden, må ikke søkes løst ved arbeidsstans eller arbeidsstengning. Kan ikke en tvist løses ved forhandling mellom bedriftens leder og arbeidernes tillitsmenn, skal saken innbringes for selskapets styre og Norsk Arbeidmandsforbund. Opnåes det ikke enighet ved forhandling mellom partene, avgjøres saken av en voldgiftsrett bestående av 3 medlemmer

Voldgiftsretten består av en representant for hver av partene, samt en formann opnevnt av Riksmeglingsmannen i Norge. Voldgiftsrettens avgjørelse er endelig og bindende for begge parter. Retten bestemmer selv sin godtgjørelse. Saken behandles i Oslo.

Twist som måtte opstå i vinterhalvåret, og hvorom det ikke opnåes enighet ved forhandling på stedet, blir å opta til forhandling som ovenfor nevnt straks etter første båts ankomst til Norge fra Adventfjorden.

§ 23. *Forbundets ansvar for tariffens overholdelse.*

Forbundet kan ikke støtte en ulovlig konflikt som måtte iverksettes av selskapets arbeidere på Spitsbergen, men på enhver måte søke den bilagt. Forbundet påtar sig for øvrig den samme forpliktelse for tariffens overholdelse som det har likeoverfor lignende overenskomster vedrørende arbeidsforholdene i Norge.

Konflikter som måtte opstå i Norge, heri innbefattet Svalbard, skal ikke ha nogen innflytelse på arbeidets regelmessige gang ved selskapets bedrifter på Spitsbergen.

§ 24. *Overenskomstens varighet.*

Denne overenskomst trer ikraft fra 1 juni 1926 og gjelder til 1 oktober 1927 og fremdeles 1 år ad gangen, såfremt den ikke skriftlig opsiges av en av partene innen 1 juni hvert år.

Hvis opsigelse finner sted, skal forhandling om ny tariff være påbegynt innen 15 juni og forhandling og eventuell megling være tilendebragt innen 1 august.

§ 25.

Viser det sig at indekstallet for Norge for september 1926 er sunket med 10 points eller derover i forhold til indekstallet for mai 1926, skal lønns- og akkordsatser reduseres med 5 pct.; stiger derimot indeksen med 10 points eller derover, skal lønns- og akkordsatser forhøies med 5 pct.

Protokolltilførsel.

Det er en forutsetning, at akkordprisene for grubearbeide stipuleres således at de gir et gjennomsnittlig akkordoverskudd som hittil, altså svarende til ca. 75 pct. over minstelønn i akkord, idet forholdet mellom akkordfortjenesten for utearbeide og grubearbeide i alt vesentlig bibeholdes som hittil praktisert.

Oslo den 14 mai 1926.

pr. pr. Store Norske Spitsbergen Kullkompani Aktieselskap
Carl Lundh. Karl Bay.

Norsk Arbeidmandsforbund
J. Eikefjord.

Longyear City Arbeiderforening
(avd. nr. 142 av Norsk Arbeidmandsforbund)
Ole Bech.

Forslaget blev vedtatt av arbeiderne.

Lønnsbevegelser

Løpe-nr.	Bedrift	Antall arbeidere		Tidligere lønn og dyrtidstill.			Opnådd lønn og dyrtidstill.		
		I alt	Derav medlemmer	Pr. time	Pr. dag	Minstelønn i akkord	Pr. time	Pr. dag	Minstelønn i akkord
I. Anleggsvirksomhet.									
1	Statens Jernbaneanlegg	3000	2360	-	-	1.30	-	-	1.05
						1.40	-	-	1.15
2	A/S Tyinfaldene	160	71	1.40	-	1.35	1.20	-	1.15
II. Bergverksindustrien.									
3	a. Fosdalens Bergverks-Aktieselskap	1873	1073	M. 1.30	-	M. 1.10	M. 1.15	-	1.05
	b. The Bede Metal & Chemical Co. Ltd (Killingdal)			" 1.50	-	" 1.30	" 1.25	-	1.15
	c. Orkla Grube-Aktiebolag			Kv. 0.91	-	Kv. 0.71	" 1.35	-	0.95
	d. Sulitjelma Aktiebolags Gruber						Kv. 0.80	-	0.60
	e. A/S Stordø Kisgruber								
	f. Meløivær Gruber (Nordisk Grubekompani)								
	g. A/S Bjørkåsen Gruber								
	h. Dunderland Iron Ore Co., Ltd.								
4	Foldals verk	240	95	1.00	-	1.00	1.04	-	0.87
				1.20	-	1.10	1.12	-	0.95
				1.10	-	1.20	0.95	-	0.78
				1.40	-			-	
5	Kings Bay Kulkompani	300	91	-	-	-	1.30	-	1.10
							1.40	-	1.20
6	Store Norske Spitsbergen Kulkompani	427	220	-	-	-	1.40	-	1.20
							1.75	-	
7	Hadelands Bergverk	6	6	1.15	-	1.00	1.35	-	1.05
				1.20	-	1.05	1.15	-	1.15
				1.30	-	1.10	-	-	0.95
8	Kongsberg Sølvverk	260	54	1.15	-	0.85	1.10	-	0.75
				1.35	-	0.95	1.20	-	0.90
				1.50	-	1.15	1.35	-	1.10
III. Forskjellige bedrifter.									
9	Løkeberg Lerindustri, Bærum	8	3	1.67	-	-	1.42	-	-
				1.85	-	-	1.57	-	-
				1.03	-	-	0.87	-	-
10	Bærum kommune	130	80	-	-	-	1.35	-	1.12
				-	-	-	1.44	-	
				-	-	-	1.80	-	
11	Slependen Kalkverk	8	5	-	-	-	1.45	-	-
12	Rengj.kv., Oslo Samvirkeleg.	27	27	-	-	-	Pr. måned: 120 00 220.00	-	-

avsluttet i 1926.

Forandring pr. arb. pr. år beregnet i kr. (+ eller -)	Lønnsnedlaget utgjør i alt pr. år beregnet i hele kr.	Arb.tid pr. uke		Tillegg for over-, natt- og helligdagsarbeide		Ferie i dager		Blev overenskomst opprettet?	Var det overenskomst før?	Var det arbeidsstans?	Anmerkninger
		Tidligere	Opnådd	Tidligere pct.	Opnådd pct.	Tidligere	Opnådd				
÷ 500	1 500 000	48	48	25-50-100	25-50-100	12	12	-	-	-	Reglementet gjelder inntil videre. Ved høifjellsstrekninger 10 øre mere pr. time.
÷ 440	70 400	48	48	-	-	68	8	ja	ja	ja	Høifj.tillegg 12 øre pr. time.
M. + 323 Kv. + 237	604 979	48	48	25-50-100	25-50-100	8	8	ja	ja	ja	
÷ 290	69 600	48	48	-	-	8	8	-	-	nei	
-	-	48	48	25-50-100	25-50-100	12	12	ja	ja	nei	
-	-	48	48	25-50-100	25-50-100	8	8	ja	nei	nei	
+ 107	+ 642	48	48	-	-	6	6	ja	ja	nei	Bergv. overenskomsten gjort gjeldende.
÷ 240	58 400	47½	47½	25-50-100	-	14	14	-	-	nei	Reglement.
÷ 600	4 800	48	48	50-100	50-100	6	8	ja	ja	ja	
-	-	48	48	25-50-100	25-50-100	-	12 8 4	ja	nei	nei	Reglement. Ferie henholdsvis efter 2 år, 6 md., 3 md.
-	-	48	48	-	25-50-100	-	8	ja	nei	ja	
-	-	48	24	-	1.75 pr. t.	-	9 18	ja	-	nei	

Konflikter 1926.

Avd.-nr.	Avdelingens navn	Bedriftens navn	Arbeidet nedlagt	Arbeidet opplatt	Antall under-støttede	Tapte arbeids-dager
1	Myrdal Jernbaneanarbeiderforening	Naali og Vatnehalstunellen	27-4	15-6	16	672
8	Grubearbeidernes Fagforening, Røros	A/S Tyinfaldene	14-5	26-6	1	36
44	Grubernes Arbeidsmandsforening	Pasvik Timber & Co.	1-5	9-7	3	198
45	Aamot Anleggsarbeiderforening	Enger nye skole, Aamot, Modum	Forsts. fra 1925	25-2	4	168
53	„Nordens Klippe“	Pasvik Timber & Co.	1-5	13-8	5	450
91	Bærum Sten-, Jord- og Cementarbeiderforening	Løkeberg Lerindustri	16-6	14-7	3	72
126	Mosjøen og Omegns Arbeidsmandsforening	Ness Bruk, Halsøy	30-3	20-4	1	18
21	Direkte medlem	Oslo Vannverk	15-6	22-7	1	30
41	Oslo og Omegns Jernbaneanarbeiderforening	Kommunekonflikten	15-6	22-7	1	30
45	Røros	Foldals Verk	4-9	7-10	1	42
45	Aamot Anleggsarbeiderforening	Embretsfoss Fabrikker	15-8	2-10	3	126
51	Foldal Grubearbeiderforening	Foldals Verk	4-9	7-10	50	1644
57	Notodden og Omegns Arbeidsmandsforening	Tinnfoss Papirfabrikk	26-6	25-9	1	78
82	Alvdal Arbeidsmandsforening	Foldals Verk	4-9	2-10	7	126
					97	3690

Lockout.

Avd.-nr.	Avdelingens navn	Bedriftens navn	Arbeidet nedlagt	Arbeidet opplatt	Antall under-støttede	Tapte arbeids-dager
6	Spikerarbeidernes gruppe	Nydalens Co.	24-4	14-6	1	42
14	Eiterheimssnessets Anleggsarbeiderforening	Høyer Ellefsen, Tyssedal	24-4	14-6	13	546
21	Oslo og Omegns Jernbaneanarbeiderforening	Hadelands Bergverk	forsts. fra 1925	12-1	25	450
21	— „—“	Undergrunnsbanen	24-4	14-6	8	354
23	Aalens Grubearbeiderforening	Killingdal Gruber	—	—	74	3108
34	Stord Arbeiderforening	A/S Stordø Kisgruber	—	—	82	3462
36	Meløyvær Grubearbeiderforening	Nordisk Grubekompani	—	—	9	378
39	Løkkens Jern- og Metallforening	Orkla Gruber	—	—	62	2598
63	Larviks Arbeiderforening	Alfr. Andersens Mek. Verksted	—	—	1	42
69	Malmo Grubearbeiderforening	Fosdalens Bergverk A/S	1-2	—	91	3822
92	Bjørkaasens Grubearbeiderforening	Bjørkaasens Gruber	26-4	18-6	93	4464
111	Løkkens Grubearbeiderforening	Orkla Gruber	24-4	14-6	209	8730
	Sulitjelma stedlige styre	Sulitjelma A/B Gruber	24-4	17-5	705	12660
98	Øvre Aardal Arbeiderforening	A/S Tyinfaldene	15-5	31-7	71	4452
	Direkte medlem	Papirlockouten, Tofte i Hurum	15-8	15-10	1	45
					1445	45153

